

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 lutego 2021 r.

UZASADNIENIE

Skład orzekający
Przewodniczący: Sędzia Barbara Białecka (spr.).
Sędziowie: Urszula Iwanowska, Romana Mrotek.

Sentencja

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 lutego 2021 r. w S. sprawy Z. K. przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w S. o wysokość emerytury na skutek apelacji ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 października 2020 r., sygn. akt VI U 456/20

1. oddala apelację,

2. zasądza od Z. K. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Uzasadnienie faktyczne

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. decyzją z dnia 9 stycznia 2020 r. odmówił ubezpieczonemu Z. K. zwiększenia emerytury wojskowej (o wysługę lat) poprzez doliczenie okresów ubezpieczeniowych przypadających po zakończeniu służby wojskowej w (...), z uwagi na osiągnięcie emerytury wojskowej na poziomie 75% podstawy jej wymiaru.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony podniósł, że sprawa winna zostać wyjaśniona w drodze wyjątku, mediacji i ugody sądowej pomiędzy Dyrektorem WBE, a ZUS. Wskazał, iż zgodnie z art. 95 i art. 96 ustawy emerytalnej i art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w jego przypadku ma miejsce zbieg prawa do emerytury wojskowej i świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczony jest uprawniony do emerytury wojskowej na podstawie art. 12, art. 14, art. 15, art. 16 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, a zarazem do emerytury pracowniczej bez okresów zaliczanych na podstawie art. 26 w zw. z art. 25 ustawy emerytalnej. Mając na uwadze powyższą argumentację, ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury wojskowej w pełnej wysokości w zbiegu z połową emerytury z powszechnego systemu emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 7 października 2020 r. oddalił odwołanie (punkt I orzeczenia) i zasądził od ubezpieczonego na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II orzeczenia).

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Z. K. pełnił nieprzerwanie służbę wojskową od dnia 26 kwietnia 1967 r. do 31 maja 1991 r. Łączny okres zatrudnienia uznany przez Wojskowe Biuro Emerytalne do wysługi emerytalnej wynosi 24 lata, miesiąc i 5 dni. Decyzją z dnia 11 maja 1992 r. ustalono ubezpieczonemu emeryturę wojskową. W decyzji o ustaleniu emerytury wojskowej podstawa jej wymiaru wyniosła 67%. Decyzją WBE w S. z dnia 10 czerwca 1992 r. Z. K. nabył prawo do renty z tytułu inwalidztwa 2 grupy, nie pozostającego w związku ze służbą.

Decyzją z dnia 14 listopada 2012 r. o podwyższeniu procentowego wymiaru świadczenia, po dokonaniu doliczenia do usługi emerytalnej wszystkich okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne Dyrektor WBE ustalił Z. K. prawo do emerytury wojskowej w wysokości 85,28%, obniżając procentowy wskaźnik do maksymalnych 75% podstawy jej wymiaru, począwszy od 1 listopada 2012 r. Ubezpieczony pobiera z WBE emeryturę wojskową, uwzględniającą podwyższenie z tytułu inwalidztwa w związku ze służbą o 15% jej wymiaru, jako świadczenie korzystniejsze kwotowo w stosunku do emerytury z systemu powszechnego, przyznanej mu przez ZUS Oddział w K. decyzją z 4 listopada 2019 r., które to świadczenie pozostało zawieszane.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. Przywołując treść art. 5 ust. 1, art. 18 ust. 1, art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 289, z późn. zm.), wyjaśnił, że skoro ubezpieczony posiada ustalone prawo do emerytury wojskowej, której procentowy wymiar wynosi 75% podstawy wymiaru, to nie może już domagać się doliczenia do usługi emerytalnej okresów zatrudnienia przypadających po zwolnieniu ze służby. Podstawa wymiaru świadczenia nie może bowiem przekroczyć 75%. Celem ustawodawcy było uwzględnienie w wysłudze emerytalnej żołnierzy zawodowych stażu pracy w sytuacji, gdy wysokość pobieranego świadczenia była niższa niż 75% podstawy wymiaru. Z okoliczności sprawy wynika natomiast, że ubezpieczony otrzymuje świadczenie w maksymalnej wysokości tj. 75% podstawy wymiaru. Co istotne, powyższego nie kwestionował sam ubezpieczony. Wobec powyższego, nie było możliwości zwiększenia podstawy wymiaru jego emerytury wojskowej przez dodanie kolejnych jakichkolwiek okresów, a tym bezprzedmiotowe stało się ponowne ustalenie wysokości tegoż świadczenia, skoro pozostało ono w niezmienionym kształcie i na dotychczasowym poziomie kwotowym.

Sąd Okręgowy wyjaśnił następnie, że w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., sygn. II UK 237/11, opubl. w OSNP 2013/7-8/91; z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. II UK 223/13, LEX nr 1394110, wyrok z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. II UK 62/17, opubl. w OSNP 2018/12/162). Od zasady tej istnieją wyjątki, jednak nie występują one w niniejszej sprawie. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53) - zwanej danej ustawą emerytalną - "w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego". Wyjątki od obowiązującej na gruncie ubezpieczeń społecznych zasady nie kumulacji świadczeń przewiduje art. 96 ustawy emerytalnej. Oznacza to możliwość pobierania więcej niż jednego świadczenia, jednak z pewnymi ograniczeniami: korzystniejsze zasady dotyczą wyłącznie zbiegu prawa do ściśle określonych świadczeń, a ponadto tylko jedno świadczenie będzie wypłacane w pełnej wysokości (wysokość drugiego, zostanie obniżona o 50%). Zgodnie z art. 96 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej "odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z prawem do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą. Tymczasem, o ile w niniejszej sprawie ubezpieczony nabył prawo do renty z tytułu inwalidztwa 2 grupy decyzją WBE w S. z dnia 10 czerwca 1992 r., to inwalidztwo to nie pozostaje w związku ze służbą. Sąd Okręgowy dodatkowo powołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. I UK 426/17, zgodnie z którym o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej). Wskazał, że w przypadku ubezpieczonego uwzględniono też cywilny staż emerytalny, o czym świadczy decyzja z 14 listopada 2012 r. o podwyższeniu procentowego wymiaru świadczenia.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości. Rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego interpretację oraz sprzeczności stanowiska Sądu z art. 32, art. 67 Konstytucji RP, art. 14, art. 15, art. 15a, art. 18, art. 18e, art. 31 ust. 1, art. 33 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, z art. 95 ust. 2, art. 96, art. 100, art. 124 ustawy

emerytalnej, a nadto z art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w zw. z art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych,

2. naruszenie prawa procesowego poprzez błędną jego interpretację, szczególnie art. 278 k.p.c. w zw. z art. 33 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i art. 124 ustawy emerytalnej w związku z art. 75 § 1 w zw. z art. 84 k.p.a.

3. sprzeczność ustaleń Sądu w nawiązaniu do treści zebranego w sprawie materiału dowodowego i nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ubezpieczonemu emerytury wojskowej zwiększonej o 15% (zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych) w związku z inwalidztwem powstałym w związku ze służbą wojskową,

2. przyznanie uprawnienia do emerytury pracowniczej wobec uzyskania pełnego wymaganego ustawą stażu pracy i składek ubezpieczeniowych według ustawy emerytalnej,

3. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości, jako niezasadnej, i zasądzenie na swoją rzecz od skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych.

Uzasadnienie prawne

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy.

Na wstępie, uwzględniając treść art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c., wskazać należy, że Sąd Apelacyjny dokonując własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął jako własne zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uargumentowanymi motywami zapadłego orzeczenia. Skarżący w sposób ogólnikowy kwestionuje podstawy faktyczne rozstrzygnięcia, nie dostrzegając zarazem, że przedmiotem postępowania sądowego mogła być wyłącznie kontrola zaskarżonej decyzji Dyrektora WBE z dnia 9 stycznia 2020 r. Wbrew stanowisku skarżącego, brak jest więc podstaw do zmiany tej decyzji w zakresie nią nieobjętym, a mianowicie poprzez ustalenie inwalidztwa w związku z pełnieniem służby wojskowej. Skarżący pominął przy tym, że prawomocną decyzją Dyrektora WBE z dnia 10 czerwca 1992 r. przesądzono już okoliczność, że ubezpieczony stał się inwalidą, ale bez związku z pełnioną służbą. Sąd Apelacyjny podnosi, że w niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczonemu przyznano prawo do emerytury wojskowej wynoszącej 75% podstawy wymiaru świadczenia i ustalono następnie prawo do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego (w związku ze stażem ubezpieczeniowym po zwolnieniu ze służby). Zaskarżoną decyzją wojskowy organ rentowy odmówił ubezpieczonemu podwyższenia procentowego wymiaru emerytury wojskowej, gdyż wypłacane mu świadczenie wynosi 75% podstawy wymiaru i dalsze doliczenia okresów zatrudnienia po zwolnieniu ze służby, nie jest prawnie możliwe. Zgodnie bowiem zgodnie z art. 17 i art. 18 ust. 1 w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 586, z późn. zm.) podwyższono ubezpieczonemu świadczenie do maksymalnej wysokości, tj. do 75% podstawy wymiaru. Zgodnie z art. 7 cyt. ustawy ubezpieczony wybrał ze zbiegających się świadczeń emerytalnych emeryturę wojskową. Ubezpieczony domaga się jednak wypłaty

emerytur z dwóch systemów emerytalnych, tj. zarówno emerytury wojskowej jak i świadczenia z FUS. Prawo do otrzymywania jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego i zabezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Zarówno bowiem przepis art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny przepis art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie. Emerytowany żołnierz zawodowy nie może również domagać się wypłaty dodatkowego świadczenia, w tym poprzez podwyższenie ponad 75% podstawy wymiaru emerytury wojskowej, tylko dlatego, że opłacał składki na ubezpieczenie społeczne, pracując w cywilnych instytucjach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. II UK 223/13). Na pełną aprobatę zasługuje również wykładnia dokonana na tle art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którą, regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 cyt. ustawy jest to, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego - świadczenia. Wykładnia powyższych przepisów jest jednoznaczna i nie budzi jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych. Ubezpieczony uprawniony do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie może pobierać jednocześnie emerytury wojskowej, pomimo że spełnił warunki do jej nabycia, jak również odwrotnie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 marca 2019 r., sygn. III AUa 909/16, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2018 r., sygn. II UK 541/17). W polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11, OSNP 2013/7-8/91; z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13, czy wyrok tego Sądu z dnia 18 kwietnia 2018 r., II UK 62/17, OSNP 2018/12/162). Od zasady tej istnieją wyjątki, lecz - jak trafnie podniósł Sąd I instancji - nie występują one w niniejszej sprawie. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ten wyraża zasadę ogólną, zgodnie z którą można pobierać tylko jedno świadczenie przewidziane w ustawie o FUS, nawet jeżeli dana osoba spełnia warunki, które mogłyby uprawniać ją do pobierania kilku różnych świadczeń na podstawie tej ustawy. Należy podkreślić, że regulacja art. 96 ustawy emerytalnej choć przewiduje wyjątki od obowiązującej na gruncie ubezpieczeń społecznych zasady nie kumulacji świadczeń, co oznacza możliwość pobierania więcej niż jednego świadczenia, to w przypadku ubezpieczonego taka sytuacja niewątpliwie nie występuje. Katalog świadczeń, które mogą być wypłacane w zbiegu ze świadczeniami z ustawy to renta inwalidy wojennego lub wojskowego, renta z tytułu niezdolności do pracy w związku z pobytem w miejscach, o których mowa w ustawie kombatanckiej, renta z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych, oraz renta spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy, o których jest mowa w ustawie wypadkowej. Ubezpieczony nie nabył prawa do renty inwalidy wojennego lub wojskowego, ponieważ w przepisie tym mowa o inwalidach wymienionych w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. W rozumieniu tej ustawy, zgodnie z art. 30 ust. 1 inwalidą wojskowym jest żołnierz niezawodowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, który został zaliczony do jednej z grup inwalidów. Ubezpieczony nie jest również uprawniony do żadnej innej z rent wymienionych w art. 96 ustawy emerytalnej. Tym samym, przepis art. 96 ustawy emerytalnej nie ma zastosowania do ubezpieczonego.

Mając na uwadze argumentację ubezpieczonego, że pracował również po zakończeniu służby i w związku z tym były odprowadzane za niego do ZUS składki również na ubezpieczenie emerytalne, należy wskazać, że przewidziana w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i w art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300) - zwanej dalej ustawą systemową - zasada równego traktowania wszystkich ubezpieczonych nie oznacza, że organ rentowy, czy sądy, mają orzekać wbrew obowiązującym przepisom prawnym. Skarżący pominął również okoliczność, że powoływane przez niego m.in. przepisy w tym art. 95 ust. 2 i art. 96 ustawy emerytalnej, korzystają z domniemania zgodności z Konstytucją RP. Domniemanie zgodności ustaw z Konstytucją RP rodzi zaś ten skutek procesowy, że dopóki w konkretnym przypadku nie zostanie owo domniemanie obalone wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, dopóty przepis prawny ma moc wiążącą w obowiązującym w Polsce porządku prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1994 r., sygn. I PRN 53/94, OSNAPiUS 1994, z. 11, poz. 179, Legalis nr 28781, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 listopada 2000 r., sygn. II

SA/Kr 609/98, Legalis nr 157637). Ponadto, przy zasadzie domniemania konstytucyjności obowiązującego przepisu/ustawy, to na skarżącym podnoszącym zarzut naruszenia Konstytucji RP, ciąży powinność przedstawienia takiego wyводу prawnego, który wzbudziłby uzasadnione wątpliwości konstytucyjne. Oczywiście nie będzie przy tym wystarczające powołanie poglądów na temat własnej sytuacji prawnej. Wynikająca z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasada równości wobec prawa byłaby naruszona przez przepis rangi ustawowej wówczas, gdy przepis ustawy w sposób różny traktowałyby podmioty znajdujące się w takiej samej sytuacji - posiadające cechę wspólną (relewantną). Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Należy zwrócić uwagę, że przewidziana w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasada równego traktowania wszystkich ubezpieczonych nie oznacza, że organ rentowy, czy sądy, mają orzekać zgodnie z wolą ubezpieczonego.

W postanowieniu z dnia 17 grudnia 2018 r. II UK 541/17 Sąd Najwyższy wskazał, że w wypadku zbiegu świadczeń emerytalnych wnioskodawcy z dwóch tytułów, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 lutego 2010 r., II UZP 10/09 (OSNP 2010 nr 17-18, poz. 215) uznał, że nie można wyłączyć nabycia prawa do emerytury przewidzianej w ustawie emerytalnej przez żołnierza zawodowego, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy nie zostały uwzględnione przy obliczaniu emerytury żołnierza zawodowego. Uchwała ta odnosi się jednak do kwestii przyznania prawa do świadczeń emerytalnych z dwóch tytułów, nie regulując zasady ich wypłaty. W tym zakresie zastosowanie znajdują powołane wyżej przepisy odnoszące się do zbiegu prawa do świadczeń. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 (LEX nr 1394110), wskazano, że zbieg prawa do emerytury wojskowej z prawem do emerytury przysługującej z ubezpieczenia społecznego rozstrzygają reguły przewidziane w ustawie emerytalnej - art. 95 ust. 2 i art. 98 ust. 1 oraz art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2225 z późn. zm.). Trudno też uznać, że powyższe rozwiązanie zawarte w art. 95 ustawy emerytalnej w wobec określonej kategorii emerytów, w jakikolwiek sposób narusza wzorce konstytucyjne zawarte w art. 8 ust. 2 Konstytucji RP (przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej), art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP (1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia. 2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej), czy art. 91 ust. 1 i 2 Konstytucji RP.

Odnosząc się do zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Tym samym z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP nie da się wyprowadzić konstytucyjnego prawa do konkretnej postaci świadczenia społecznego. Podstawą ewentualnych roszczeń osób ubiegających się o emeryturę czy inną formę zabezpieczenia społecznego mogą być przepisy ustaw (ewentualnie rozporządzeń wykonawczych wydanych w granicach upoważnienia ustawowego), regulujące szczegółowo te kwestie, nie zaś art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, który upoważnia ustawodawcę do określenia zakresu i form zabezpieczenia społecznego w ustawach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. I UK 4/18). Skoro jednak skarżący uzyskał prawo do emerytury wojskowej, to nie sposób jest twierdzić, że stanowiące podstawę rozstrzygnięcia w sprawie ubezpieczonego przepisy prawne, nie dające mu możliwości pobierania jednocześnie dwóch emerytur są niezgodne z dyspozycją deklaratywną i kompetencyjną normą zawartą w art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiedział się, że celem reformy z 1999 r. było stworzenie stabilnego systemu emerytalno-rentowego w warunkach niekorzystnych tendencji demograficznych, prowadzących do wzrostu liczby świadczeniobiorców przy jednoczesnym spadku liczby osób płacących składki na ubezpieczenia społeczne. Ustawodawca dążył wtedy do stworzenia jednolitego systemu emerytalno-rentowego, który obejmowałby możliwie najszerszy krąg osób podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym na gruncie dotychczasowych przepisów. Mechanizmem tym ustawodawca nie objął jednak m.in. żołnierzy, wobec których zastosowano osobny sposób wyliczania emerytur. Zarazem emeryci wojskowi mają uprzywilejowaną pozycję, gdyż uzyskują emerytury bez partycypowania w gromadzeniu środków na przyszłe świadczenie i bez osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, w konsekwencji wypłaca się im świadczenia znacznie wcześniej, niż pozostałym ubezpieczonym. W tych okolicznościach ustawodawca nie przewidział dla nich wypłaty aż dwóch świadczeń (tj. w zbiegu pełnego jednego i połowy drugiego), gdyż w przeciwnym wypadku doszłoby do

niczym nieuzasadnionego premiowania żołnierzy, którym najpierw umożliwia się pobieranie emerytury wojskowej, bez gromadzenia na nią środków, oraz umożliwia się im zakończenie służby przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i zarazem daje możliwość dodatkowego zarobkowania. Trybunał Konstytucyjny wypowiadając się na tle zastosowania art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, w postanowieniu z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. SK 30/17, opubl. w OTK Seria A 2019, poz. 8, podtrzymał uprzednio wyrażone (w wyroku z 27 stycznia 2010 r., sygn. SK 41/07, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 5), stanowisko prawne, że w polskim systemie ubezpieczenia społecznego brak jest zasady bezwzględnej wzajemności składki i prawa do świadczenia, zwłaszcza w wypadku osób uprawnionych do świadczenia także w ramach systemu tzw. zdefiniowanego świadczenia. Wyjaśniał dalej, że w polskim systemie ubezpieczenia społecznego zasada wzajemności składki i prawa do świadczenia nigdy nie była pojmowana w sposób absolutny. Absolutyzowanie zasady ekwiwalentności prowadziłoby do zachwiania ogólnej logiki systemu ubezpieczeń społecznych, który wynika nie tylko z zasady wzajemności składki i świadczeń, ale również z zasady solidarności między-pokoleniowej (...) czy szerzej: solidaryzmu społecznego (...) oraz powszechności i względnej jednolitości kryteriów przyznawania świadczeń i określania ich wysokości (...). Brak jest prostej zależności pomiędzy prawem do świadczeń i ich wysokością a okresem opłacania i rozmiarem składki, wobec czego nie zawsze w rachubę wchodzi niekonstytucyjność konkretnej regulacji. Należy przy tym podzielić stanowisko Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 października 2013 r., sygn. III AUa 114/13, opubl. KSAG 2014/2/229, że zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP). Zasadę równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP w odniesieniu do oceny norm prawnych należy rozumieć jako nakaz nadawania im takich treści, by kształtowały one w jednakowy (podobny) sposób sytuację prawną podmiotów jednakowych lub podobnych. Za uzasadnienie dyferencjacji sytuacji prawnej podmiotów uznaje się zasady sprawiedliwości społecznej. Normy prawne zawarte w ustawie emerytalnej należą do prawa socjalnego, które oparte jest na specyficznych zasadach, wśród których należy podkreślić zasadę solidarności społecznej, która uzasadnia - pozostając w opozycji do zasady wzajemności (eksponowanej np. w prawie cywilnym) - brak pełnej proporcjonalności między składką a świadczeniem. Zasada solidaryzmu będąca istotną cechą ubezpieczeń społecznych oznacza urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej. Sens solidarności w prawie zabezpieczenia społecznego ("solidarność wspólnoty ryzyka") wyraża się w tym, że do kosztów ochrony przyczyniają się wszyscy, często w nierównym stopniu, dłużej lub krócej, ale kompensację otrzymuje ten tylko, który doznał szkody. Zastosowanie mają więc reguły podziału według potrzeb i redystrybucyjna funkcja ubezpieczeń społecznych.

Odwołując się dodatkowo do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, należy podnieść, że zasada równości sprowadza się do tego, że wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Wynika stąd w szczególności, że prawodawca przyznając uprawnienia, nie może określać kręgu osób, którym te uprawnienia przysługują, w sposób dowolny. Musi on przyznawać dane uprawnienia wszystkim podmiotom charakteryzującym się daną cechą istotną. Z konstrukcji prawa do emerytury wynika, że cechami relewantnymi są: odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy, składający się z okresów składkowych i nieskładkowych oraz osiągnięcie określonego wieku. Cechami takimi, po osiągnięciu wieku emerytalnego, charakteryzują się zarówno ci ubezpieczeni, którzy posiadając prawo do emerytury wojskowej, wypracowali odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy niezaliczony do wysługi emerytalnej z tytułu wojskowego zaopatrzenia emerytalnego, jak i ci, którzy osiągnęli taki staż emerytalny, nie pozostając nigdy w służbie. Choć za dopuszczalne uznaje się odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych (pod warunkiem, że istnieje ich racjonalne uzasadnienie, nie są dokonywane według dowolnie ustalonego kryterium, mają charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych oraz pozostają w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych, na przykład zasadą sprawiedliwości społecznej (np. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 września 1996 r., K 10/96, OTK 1996 Nr 4, poz. 33), to nie budzi wątpliwości, że tego rodzaju rozważań można dokonywać tylko

wówczas, gdy istnieje wyraźny przepis różnicujący sytuację podmiotów podobnych. W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wskazywał także, że "różne traktowanie świadczeniobiorców, którzy nie mają wspólnej cechy relewantnej, nie narusza (...) zasady równości, a nawet nie pozwala na analizowanie ich sytuacji jako podobnej z punktu widzenia tej zasady" (wyrok z 24 lipca 2014 r., sygn. SK 53/13, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 77). Kryterium różnicowania ubezpieczonych (tj. 1 stycznia 1999 r.) nie jest przypadkowe. Jest to bowiem data wejścia w życie ustawy emerytalnej, której celem było stworzenie powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, który miał obejmować także żołnierzy zawodowych. Przed reformą wskazana grupa zawodowa była objęta systemem tzw. zdefiniowanego świadczenia. Od 1 stycznia 1999 r. do 30 września 2003 r. prawo do emerytury z zaopatrzenia emerytalnego zachowali żołnierze, którzy wstąpili do służby przed 2 stycznia 1999 r. Z kolei osoby, które objęły służbę po dniu 1 stycznia 1999 r., miały nabywać prawo do świadczeń emerytalnych na zasadach obowiązujących w ramach systemu powszechnego. Sytuacja ta zmieniła się w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz. 1609), na mocy której do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy został dodany art. 15a. Przy okazji tej nowelizacji rozbudowano również art. 95 ust. 2 ustawy o FUS, m.in. wprowadzając w odniesieniu do żołnierzy, którzy uzyskują prawo do emerytury wojskowej na zasadach określonych w art. 15a EmŻołnU, wyjątek od zasady braku możliwości wypłaty jednocześnie dwóch świadczeń (emerytury wojskowej i emerytury z FUS) - postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2019 r., SK 30/17, opubl. w OTK Seria A 2019, poz. 8. Wobec ubezpieczonego nie stosuje się wyjątku od wskazanej zasady braku możliwości wypłaty 2 świadczeń, gdyż zgodnie z art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, nie został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.

Odnosząc się do kwestii możliwości przyznania emerytury w drodze wyjątku, należy zauważyć, że nie jest ono przedmiotem niniejszej sprawy. Bezzasadne jest również domaganie się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości w celu wyliczenia wysokości zbiegających się świadczeń, skoro ubezpieczony nie posiada prawa do wypłaty obu tych świadczeń.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił konstatację Sądu I instancji, że ubezpieczony, jako osoba pobierająca emeryturę mundurową, nie jest uprawniony do równoczesnego pobierania świadczenia emerytalnego nabytego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Żaden z przywołanych powyżej wyjątków od zasady wypłaty jednego świadczenia nie dotyczy sytuacji faktyczno-prawnej, w jakiej znalazł się apelujący. Skarżącemu przysługuje wypłata tylko jednego z nabytych świadczeń, wyższego lub przez niego wybranego.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako niezasadną.

Na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265, z późn. zm.) zasądził od ubezpieczonego na rzecz wojskowego organu rentowego koszty zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

Tekst orzeczenia pochodzi ze zbiorów sądów powszechnych.